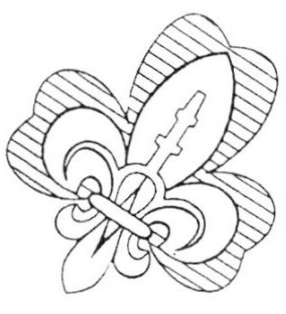
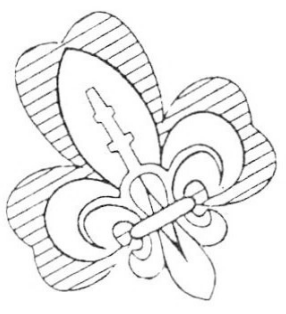

Vylet

do

mladosti

<i>Gita</i>	<i>Ambrusová</i>	<i>Müllerová</i>
<i>Helka</i>	<i>Havránková</i>	<i>Bečvarovská</i>
<i>Jarka</i>	<i>Havránková</i>	<i>Havránková</i>
<i>Nori</i>	<i>Janotová</i>	<i>Märtzová</i>
<i>L'uda</i>	<i>Kastlerová</i>	<i>Fialová</i>
<i>Vali</i>	<i>Ledererová</i>	<i>Bajnoczyová</i>
<i>Olga</i>	<i>Lombardiniová</i>	<i>Ederová</i>
<i>Esta</i>	<i>Lučká</i>	<i>Vladárová</i>
<i>Táňa</i>	<i>Miklánková</i>	<i>Gömöry</i>
<i>Ria</i>	<i>Mikulová</i>	<i>Juhássová</i>
<i>Elen</i>	<i>Milecová</i>	<i>Dolinská</i>
<i>Erna</i>	<i>Mišovičová</i>	<i>Bajnociová</i>
<i>Štefi</i>	<i>Piknová</i>	<i>Ružová</i>
<i>Gabi</i>	<i>Pišteková</i>	<i>Petlušová</i>
<i>Eva</i>	<i>Siracká</i>	<i>Veselá</i>
<i>Ilka</i>	<i>Smolíková</i>	<i>Kerényiová</i>
<i>Mirka</i>	<i>Stolaříková</i>	<i>Bártová</i>
<i>Táňa</i>	<i>Šimková</i>	<i>Viestová</i>
<i>Gika</i>	<i>Záhoranská</i>	<i>Krčméryová</i>
<i>Otka</i>	<i>Zelienková</i>	<i>Ottingerová</i>

BRATISLAVSKÉ OLD SKAULTERI

Olga

Slen

Vori

Tana

Gita

Ria

Eva

Otha

Stefi

Tana

Gika

Erna

Vali

Alka

Luda

Helka

Mirka

Jarka

Esta

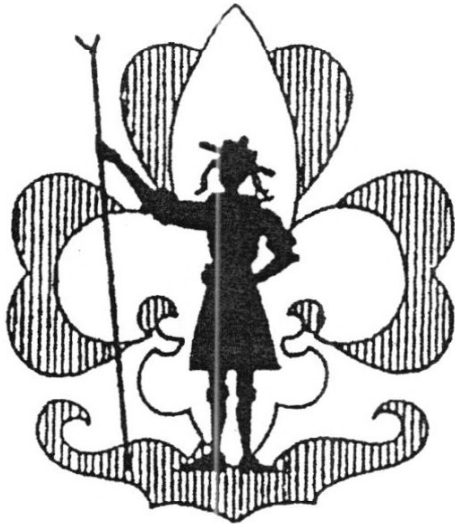
Gabi

1990 - 2000

My, oldskautky

V roku 1990, po nežnej revolúcii, sa naši väčšinou roztratení skauti a skautky pri stretnutí v Stanici mladých prírodovedcov na Búdkovej ceste. Ďalšie stretnutia boli v YMKE, kde sme sa my, skautské veteránky, grupovali do oddielu. Takto vznikol, v apríli 1990, 1. oddiel oldskautiek v Bratislave. Táňu Miklánkovú

sme zvolili za vodkyňu. Od tých čias sa schádzame v klubovni na schôdzach alebo aj pri rôznych skautských a dobročinných aktivitách.

Po obnovení hnutia sme boli k dispozícii pri zkladaní oddielov, radcovských kurzov, teoreticky aj prakticky sme odovzdávali štafetu získaných odborných skautských vedomostí. Na táborenie v prírode sme už premeškali náš vek. Ostali nám len klubovne, kde sa schádzame raz do mesiaca. 1. júna 1999 sme mali jubilejnú 100. schôdzu od založenia oddielu.

Schôdze sú obohatené výberom filozofických myšlienok a diskusiou k nim. Táňa pripraví na každú schôdzu ako motto jednu takúto priliehavú tému a podľa nej sa vedie schôdza a rozhovory. Takéto rozhovory často evokujú skautské zážitky z našej mladosti, ktoré boli veselé, zábavné aj poučné.

Spomienky nás omladzujú. Aby sme niektoré z nich zachovali, pokúsili sme sa ich sústrediť do tejto pamätnej brožúrky.

Biele skaly – oheň, ktorý sa opäť rozhořel

Po dlhých rokoch odmlčania sme sa v 90. roku opäť stretli. Skautský oheň priateľstva, ktorý po celý ten čas potichu tlel, opäť vzplanul. Bolo to ešte v zime, keď vonku panoval tuhý mráz. No my, čo sme sa vtedy stretli vo vtedajšej Stanici mladých prírodovedcov nad Bratislavou, sme cítili, že prichádza jar. Po nej prišlo leto, kedy jasná žiara ohňa rozptýlila tmu, priniesla nádej a z nej plynúcu radosť.

Dnes, po desiatich rokoch spomínam na to leto v roku 1990 – na Biele skaly, na prvý skautský sľub v obnovenom skautingu. Nevdojak mi napadá môj sľub v mladosti. Skladali sme ho do rúk našej náčelníčky Lýdie. Prichádza aj teraz, sem na Biele skaly, chorá z nemocnice, hore výstup a zostup horským chodníkom iste nebol pre ňu ľahký.

Pred nami stoja mladé dievčatá, plné nadšenia pre skautskú myšlienku, ktorú v nich zapálila Katka, inštruktorka radcovského kurzu. Týmto sľubom sa zaväzujú šíriť ju ďalej. Semeno, ktoré kedysi siala Lýdia vzrástlo v kvet a schopné života rozrastá sa opäť ďalej. Nie je to dôvod pre radosť?

My staršie oldskautky sme sa tu vo vzájomnom priateľstve zišli, aby sme pomohli pri príprave nastávajúcej slávnosti sľubu. Zišli sme sa vo veľkom počte. Každá z nás sa s vervou pustila do práce. Táňa, Zora, Štefka, Lýdia, Ria, Elena... Pamätám sa, že som so Zlatkou hľadala suché drevo, raždie na táborák. Či sme si vtedy uvedomili, že sa stávame

svedkami čohosi silného, závažného – sľubu byť skutočnou skautkou?

Keď potom padol súmrak a les sa ponoril do dôstojného ticha, vzplanuli štyri vatry:

"Zapaľujem oheň lásky
Zapaľujem oheň krásy
Zapaľujem oheň sily
Zapaľujem oheň priateľstva",

tak zneli slová podľa slávnostného rituálu. Svetlo ohňa ožiarilo noc, ovanulo nás svojim teplom, naladilo k radostnej priateľskej zhode. V tejto atmosfére slávnostne znel sľub našich mladých následníčiek.

Oheň dohorieval, drevo dotlelo. My s hlbokým zážitkom v srdci, s piesňou na perách sme odchádzali tmavým lesom.

Dnes, po rokoch, keď tragika života v starnutí zvädza k depresii, začínam rozumieť symbolike ohňa. Spalujúce drevo života dáva svetlo, otvára mi oči a ja vidím krásu, krásu kvetu, krásu vychádzajúceho slnka, života ponoreného v bolestnej kráse.

Oheň vyžaruje teplo spálením vlastnej podstaty tak, ako zvnútra duše vyviera láska prejavujúca sa či už úsmevom, povzbudením alebo činom. Žiť v láske, v priateľstve s ľuďmi a nechať žiť v symbióze s prírodou, to sú korene veľkej sily, ktorá prináša pokoj, vedie k radosti a istote, že život nebol márný.

Kdesi som čítala, že plnosť materstva sa prejavuje odovzdaním celého bohatstva duša matky svojim deťom.

Tým končím. Kiežby sa nám podarilo odovzdať celú krásu a skutočnosť symboliky ohňa našim skautským deťom.

Táňa Š.

Nezabudnuteľná spomienka

lady Bí-Pí

Pre mňa bola významná udalosť stretnúť sa s manželkou zakladateľa skautingu Baden Powella. V r. 1945 som bola poctená ako skautka – tlmočníčka, sprevádzaním lady Olav Baden Powell, zakladateľky dievčenského skautingu, počas jej návštevy Československa.

Jej návštevu sme očakávali s veľkým napätím. Najmä pre nás, mladé skautky, sa to zdalo skoro neuveriteľné, že k nám príde spoluzakladateľka dievčenského skautingu na svete. Konečne prišla z Prahy v sprievode sestier zo zahraničného oddelenia Skautského ústredia a privítali ju ako významnú osobnosť predstaviteľa vtedajšieho politického života, ako aj zástupcovia anglického kultúrneho diania na Slovensku z British Council. Napriek tomu, že lady Bí Pí strávila s nami iba niekoľko dní stále naplnených bohatým programom, mala som vtedy dojem, že ju poznám veľmi dobre. Neviem, či to bolo tým, že celú históriu dievčenského skautingu sme dokonale ovládali, že sme o lady Baden Powell veľa čítali, ale myslím, že najviac to bol jej nesmierne milý, celkom bezprostredný a veľmi priateľský prístup, sprevádzaný stálym úsmevom a milým pohľadom. V našich očiach to bola veľká osobnosť a tak sme k nej aj pristupovali. Mala som však od začiatku pocit, že nemusím mať ani trému z mojej, vtedy ešte nie dokonalej angličti-

ny. Počas celého pobytu, čo som ju sprevádzala, sme zažili veľa pekných, niekedy aj humorných chvíľ. Pamätám sa, že keď ju oficiálne vítali predstavitelia Modry a krojovaný pár jej podal veľký pecuň čerstvého chleba a soľ, mala lady Bí Pí značné problémy odkrojiť kúsok z toho čerstvého chleba a pritom poznamenala, že túto odborku sa jej nepodarilo s úspechom zložiť. Návšteva Modry bola spojená s prehliadkou modranskej keramiky, kde si sama skúsila vyrobiť na točiacej sa platni vázu a veľmi sa pritom smiala, aká je nešikovná. Pohostinní Modrania nás potom zaviedli do ukážkovej vínnej pivnice s obrovskými sudmi, kde obdivovala umenie ťahať a plniť poháriky heverom. Tam sme jej zaspievali aj niekoľko pesničiek o víne a tuším ju aj jednu chceli naučiť, ale slovenčina jej robila dosť veľké ťažkosti.

Mnohé z tých bohatých zážitkov si už dobre nepamätám. Spomínam si, že sme mali kultúrny program na Železnej studničke. Vtedy mala ešte celkom reprezentačnú záhradu s drevenou budovou, odkiaľ sa dal sledovať program. Mám stále pred očami jej detailný záber, na ktorom pozerá spod skautského klobúčika pár hnedých, teplom naplnených očí a usmievavá tvár.

Od roku 1947 sa veľa zmenilo, nechce sa mi veriť, že je to už vyše 50 rokov, čo som s ňou strávila pre mňa nezabudnuteľných pár dní. Jednu malú fotografiu, ktorá mi zostala, uchovávam s pietou a spomienkou na nevšedný zážitok s takou významnou osobnosťou skautského sveta.

Eva

Búrka v Štiavnických horách

Spomienky vodkyne cvičnej družiny pri LŠ Hodruša z r. 1938

Hodrušské jazero sa trblietalo v hrozivom tichu. Nad ním, nad končiarmi vrchov, sa plazili ťažké, tmavé mraky a z diaľky bolo počuť mrmlanie hromu. Nič sa nepohlo. Nebolo vidieť chrobáčka, ani vtáčik – letáčik nezaspieval. Ticho pred búrkou. Sestra Vlasta a ja sme sa chystali na nákup do Hodruše. Bolo treba kúpiť múku, cukor a iné potrebné veci pre hladošov. v tábore a priniesť poštu. Keďže nikto nechcel ísť z obavy pred búrkou, prihlásili sme sa my, dve dobrovoľníčky, ja sa búrky nebojím, práve naopak, mám ju rada a sestra Vlasta sa pridala z podobných dôvodov.

Na obedňajšom jedálnom lístku bola vtedy plánovaná krupičná kaša, ktorú uvariť nie je umenie, takže ostatné "cvičky" varili a my dve sme "maširovali" do Hodruše. Na radu brata Apuša sme si vzali kúpacie čiapky a každá jeden diel stanu prehodiť na ruksaky, aby nám nákup nezmokol. Takto vypravené sme pochodovali, skôr sa však "potkýnali" cez hrbolce úvozovej cesty. Do Hodruše sme prišli ešte suché, vybavili sme čo bolo treba a naložené, s plnými batohmi, sme veselo spievajúc vykračovali naspäť. Ale pred Dolným Hodrušským jazerom nás prikvačila búrka. A aká búrka! Hromy trieskali v jednom kuse. Ešte jeden nedoznel, už druhý udrel. Asi 20 m pred jazerom udrel do jedle blesk, to bola šupa, aj krása! Búrka v horách je nádherný prí-

rodný úkaz, ale aj hrozivý. Lialo ako z krhly. Veru sa nám tie kúpacie čiapky zišli, voda nám tiekla dolu nosom ako vodopád a diel stanu tiež splnil svoj účel. Takto sme kráčali už nie úvozovou cestou, ale bystrinou, ktorá sa valila na nás zvrchu a tvorila v úvozových dierach jazierka, pri ktorých sme postávali. Chtiac prekričať hromy spievali sme "Do vln Niagary", vlastne vyrevovali, ale hromy sa nedali prekričať. Zachrípnuté sme sa brodili ďalej. Na tú cestu nikdy nezabudnem, bola krásnohrozná. Čo bolo v batohu sme stanovým dielcom zachránili, ale rovnošaty, hlavne sukne, ktoré boli vtedy ušité z hrubého lodénu, sme sušili vari týždeň. Vyjdúc z lesa na lúku, kde stála chata, od údivu sme skoro skameneli. Jedličky okolo chaty boli biele. Čo sa to tu stalo, že by tu miesto dažďa padal sneh? Všetci nás privítali s veľkým "hurá" a smiechom, lebo sme vyzerali ako vodníci, kvapkala z nás voda – a ten sneh, ktorý bol iba na konároch jedličiek okolo chaty, sa nám videl podozrivý. Slniečko zasa veselo svietilo a sneh sa netopil. Nakoniec sme zistili, že ten takzvaný "sneh" bola krupičná kaša, ktorou bratia a sestry "nacifrovali" ~~na~~ jedličky, lebo "cvičky" zavariť krupicu do zvareného mlieka. Na vine bola "tajchárova krava Adela", lebo im dodala "nakysnuté mlieko".

Pád stožiaru v DLŠ

Prihodilo sa nešťastie, ktoré si vyžiadalo mozole na rukách "cvičiek". Po obede tragického dňa sa zrútil stožiar. Podľa tlačovej kancelárie nespadol od hladu, ale tým, že bol labilne postavený.

Smutná správa

Náš tábor zamorila zlá a zhubná choroba, ktorá postihla viac ako polovicu našich sestier. Odborníčky zo skautského kruhu ju nazývajú "tri orlie perá". Doteraz sa nevyskúmalo, ako táto choroba vzniká, ale pretože sa vyskytuje len v skautských táboroch a lesných školách, vznikla hypotéza, že je to asi následok veľkého telesného a duševného prepracovania, kedy nervy aj mozog, ale aj žalúdok vypovie službu. Ak má choroba normálny priebeh, trvá tri dni, ale ak je organizmus slabší, vyžaduje liečenie dlhšiu dobu. Liečba spočíva v tom, že jeden deň necháme postihnutú sestru hladovať a mlčať, aby sa spamätal jej žalúdok a nervová sústava. Druhý deň nech je celú noc vonku na vzduchu, lebo v dusnom ovzduší v stanoch bacil choroby rastie a mohutnie. Aby sestre nebola dlhá chvíľa, doporučujeme, aby sa obliekla do tenkého rúcha bajadér, čiže rúcha rímskych tanečníc a pri svite mesiacika tancovala na hrádzi nad jazerom. Pôsobí to veľmi uspokojujúcim pocitom na postihnutý mozog pacientky.

Konečne sa blíži posledná fáza choroby. Keď je dievča v tomto štádiu choroby, trpí silnou nespavosťou. Celú noc sa zmieta na tvrdom lôžku, chytá ju fantazmagória. Skautka vyskočí náhle z lôžka, začne na seba zúrivo hádzať odev, deky atď. až sa podobá veľkej múmii. Schmatne bakoľu a uháňa do lesa. Potom nikto nevie, čo sa s ňou deje. Pravdepodobne však prebúdzajúca sa príroda úplne vylieči vyhladované choré telo, lebo už pred ôsmou hodinou sa skautka prihrnie do tábora, normálne oblečená s balíkom teplých šiat v jednej a s palicou v druhej ruke. Radostne sa vrhne na raňajky a po nich je už celkom vyliečená na veľkú radosť všetkých, ktorí ju milujú.

Táto smutná správa ma veselé zakončenie, lebo skautka sa stane nositeľkou hrdého odznaku "tri orlie perá".

Ika

Chcela by som byť židovským chlapcom...

Na februárovej schôdzi tohto roku (1999) som dostala od sestry Rii veľmi pekný pozdravný list ku Dňu sesterstva, ktorý som poslala do mesta môjho skautovania, do Topolčian sestre, s ktorou

som najbližšie spolu-pracovala pri obnovovaní skautingu v r. 1968. Veľmi som sa potešila, keď mi o niekoľko dní prišiel list plný spomienok a pozdravov od ešte žijúcich bývalých mojich sestier. Rozložila som si fotografie a malé spomienkové predmety, a pri rozmýšľaní o bývalých časoch dostala som sa v myšlienkach až na samý začiatok tejto mojej aktivity.

Vyrástla som pod Kráľovou Holou v Telgárte. Ako dieťa nezbedné, s príliš divokou fantáziou, ma rodičia zverili do starosti starej mamy (chuderka!) a sestričiek v kláštornej škole v Topolčanoch. Nastúpila som do piatej triedy, snažila som sa správať vzorne, aj keď sa mi to nie vždy podarilo.

Jedného dňa popoludní, pri prechádzke so spolužiačkou, s obdivom som zastala a pozorovala vzorne pochodujúcu skupinu krojovaných chlapcov – oči som ne-

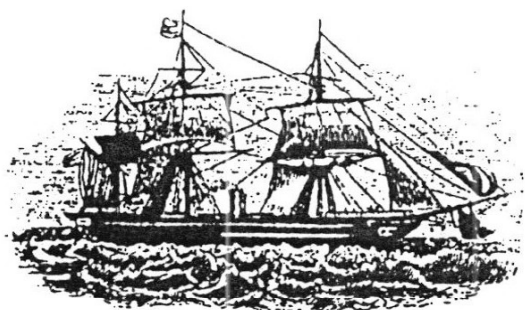
mohla od nich odtrhnúť. "A to je čo?" spýtala som sa spolužiačky. "Židovskí skauti" odvetila ona. Viac som sa od nej nedozvedela. V mojich myšlienkach som si spojila predstavu skautingu so židovskými chlapcami. Preto, o niekoľko dní, keď som sedela zamyslená na hodine kreslenia a nekreslila a vyučujúca sestrička sa ma spýtala nad čím tak veľmi rozmýšľam, odpovedala som priamo: "Chcela by som byť židovským chlapcom". Keď po niekoľkých okamihoch sestrička zase chytila dych, vysvetlila jej spolužiačka: "Ale ona videla židovských skautov a zostala do nich celá hin!". Na otázku, čo sa mi na nich tak veľmi páči, keď ich ani nepoznám, odpovedala som: "Uniforma". Sestrička – našťastie duša osvietená – mi vysvetlila, že skauting je o niečom inom, že to nie sú len uniformy, a že sú aj iní skauti, nielen židovskí. O niekoľko dní prišli do triedy na jej pozvanie tri krojované skautky a porozprávali nám veľa zaujímavého o tom, čo to skauting je. Cítila som veľmi živo, že mojej dobrodružnej povaha práve toto vyhovuje a pritom aj tá trocha disciplíny a sebaovládania mi nezaškodí. Na radosť mojej dobrej starej mamy, a hlavne na radosť svoju, som sa čoskoro stala skautkou a začínala som v družine Fialiek. Skauting splnil všetky moje očakávania a túžby a som veľmi vdáčná za to, že dodnes môžem byť jeho členkou.

Esta

Malé skautské črievky

Z dospelosti nazad do detstva až k skautskému slúbu

Ako ma zachránili írske skautky pred potopením

Mala som príležitosť byť vo Veľkej Británii. Londýnske skautky mi dali adresy írskych skautiek v Dubline. Boli to skvelé dievčatá. Otvorené, priame a nadmieru

priateľské. Pre Írov je priam ctou pomôcť druhým. U nich ešte platí staré príslovie: "Host' do domu – Boh do domu". Po dvojdnovej návšteve v Dubline sme sa nalodili a skoro pol dňa plavili k waleskému pobrežiu. Päť dievčat – skautiek – cestovalo s nami. Stáli sme na konci lode a kývali zostávajúcim dievčencom. Leteli s nami a za nami tiež čajky. Sprevádzali loď a posadali si na zábradlie oddychovať. Náhle asi po hodine plavby čajky vzlietli a jedna po druhej sa vracali. Myslela som si, že preto, že zvyknú sprevádzať loď na krátkom úseku. Námorníci nám povedali, že asi o hodinu príde búrka a čajky to cítia. Presne tak sa aj stalo. Musela som si niekde "odskočiť". Nikomu som to samozrejme nezahlasovala. Ved' nie som malá školáčka. V podpalubí boli sociálne zariadenia. Loď sa už veľmi kývala. Vlny boli vysoké a chvíľami bolo cez okno vidieť iba tmú, strašnú tmú a zase vodu. Príjemné to teda nebolo. Odrazu rozhlasom začali niečo hlásiť. Opakovali to v krátkych intervaloch. Hoci som hovorila po anglicky, strach a írsky prízvuk urobili svoje. Nerozumela som nič! Rýchle som chcela vyjsť z "onej" miestnosti, ale dvere nie a nie otvoriť. Bolo mi veru až horúco. Fantázia

začala pracovať. Takáto hlúpa smrť, utopiť sa na WC-ku nie je práve niečo ideálne. Tlačila som celou silou, ale dvere nepovolili. Už som sa chvíľami vzdávala. Sedela som a dúfala, že sa stane zázrak a dvere povolia. Odrazu som začula hlasy volať: "Margaret, Margaret!" Dievčatá zaregistrovali moju dlhú neprítomnosť a začali ma hľadať. Ozvala som sa, že sa mi zasekli dvere a reku, či sa už potápame. Prišli ku dverám, stlačili zvonku kľučku. Potlačili dvere opačným smerom a bola som vonku. Našťastie loď sa nepotápala, ale bol to úžasný pocit, že som niekomu chýbala, že ma postrádali, hoci som bola pre nich cudzia. Boli sme si vôbec cudzie? Dnes viem, že nie, ani po tých dlhých rokoch.

Ako sa predpovedalo na tábore počasie

Naša vodkyňa Gala vystrčila ráno prst (samozrejme oblízany) z malého Á-čka a zahlásila: "Fúka severozápadný vietor. Sestričky, dnes sa treba teplo obliecť".

Olga a Gita ako doručovateľky

Naša vodkyňa Gala nás poslala s odkazom, resp. lístkom k bratovi Dinosaurusovi. Mali sme presnú adresu aj s číslom bytu. Viac sme predsa nepotrebovali. My, slušne vychované dievčatá sme pri príslušnom byte zazvonili. Otvorila mamička nášho brata a my sme spolu dvojhlasne povedali: "Skávam, pani Saurusová, je Dino doma?" Pani ani okom nežmurkla, vedela, ako jej syna prezývajú a pochopila, že my to ešte nevieme. Všetci starší skauti viete, o aký omyl išlo!

Skautky sa rozdelia aj o posledné "gate"

Z tábora "Na Bielom potoku" sme išli na výlet. Smer Sliezsky dom. Človek mieni, pán Boh mení. Išli sme po žltej značke. Prišla silná búrka. Naše dve malé včielky, ktoré sme mali v oddieli, sa strašne báli. My sme hrdinsky tvrdili, že to nič nie je, iba taká malá plieskanica. Samozrejme, báli sme sa viac než ony. Ale o to nejde. Cestou sme stretli dvoch mládencov do nitky premoknutých. Tvrdili nám, že ideme zlou cestou. Odbočili sme a mali sme šťastie ako v rozprávke. Našli sme v hlbokom lese veľkú murovanú chatu. Uprosili sme chatára, aby nás tu nechal prenocovať. Ten, keď videl asi 12 úplne premoknutých dievčat, tak nás tam vpustil. Samozrejme, obsah našich rukaviek bol tiež mokrý. Ale moje tepláky sa zázrakom zachránili. Boli na samom spodku. Olinkine boli mokré. Čo robiť? Veď sme skautky – sestry. Tepláky sa rozdelili na polovicu. No nie nožničkami, ale každá sme vliezli do jednej nohavice. Unavené sme zaspali ako nemluvniatka na holej dlážke, ktorá "vôbec netlačila" až do bieleho rána.

Boli to krásne časy, aj tá noc, keď som skladala presne o polnoci sľub na tábore v Ľubietovej. V tú noc tiež hrmelo a blýskalo. Nám to však vôbec nevadilo. Bolo to romantické, ale aj slávnostné. Naša vtedajšia vodkyňa Otká, tak sme ju prezývali, nám povedala: "Sestričky, možno, že nebolo všetko také, ako ste si to predstavovali. Boli tu veci pekné, ale iste mnohé sa vám nepáčilo. Je možné, že si to už ani celkom nepamätáte. Skúste myslieť iba na to pekné a na všetko ostatné zabudnite. Uvidíte a zistíte po rokoch, že tu všetko bolo dobré, krásne a naše". No a ja na tie jej slová nikdy nezabudnem. Bolo tam vôbec aj niečo, čo sa mi nepáčilo?

Toto som hovorila aj mojim dcéram – tiež skautkám a vnučke – tiež skautke.

Gita

Môj najkrajší zážitok v skautskom živote

V r. 1947 som sa zúčastnila lesnej školy "pro vedoucí světlušek" v Rtyni v Podkrkonoší (pod vedením sestry A. Moravcovej). Už začiatok bol veľmi zaujímavý. Pre nedostatok stanov v tom čase, si každá účastníčka mala priniest jednu celtu (teda polovičku stanu). Ja som v Bratislave zohnala len taký farebný dielec a bola som prekvapená, že len jedna jediná z českých účastníčok mala taký istý dielec. Tým sme si boli vzájomne určené do spoločného stanu na celý pobyt v lesnej škole a vyvinul sa z toho skutočne krásny vzťah skautského sesterstva na celý život. K tomu prispeli aj mnohé situácie a zážitky, ktoré sme na lesnej škole zažili. S jedným z nich sa vám zdôverím.

Nočné stráže sme mali vždy len jedna a striedali sme sa po hodine. V jednu noc, keď mala stráž moja polovička stanu (ako sme sa jedna druhej vždy podpisovali na korešpondencii), zrazu som počula ešte v polosne okolo stanu akýsi podivný dupot. Spočiatku som to celkom nevnímala, ale pri zopakovaní som sa prebrala a chcela vyliezť von zistiť, čo sa vlastne deje. Poplach nepískala, tak som chcela vedieť prečo behá okolo stanu. Vtom ma už prišla zobudiť, aby som prebrala stráž a pritom mi zašepkala, že tu máme návštevu, asi bratov

z blízkej Rtyni, Keďže sa správajú veľmi slušne, tak poplach nepískala. Keď bola vzdialená od kuchyne, tak jej nechávali pozdrav na najvzdialenejších stanoch. Nakoniec sa im prihovorila asi v zmysle: "Hoši tak dost, ďakujeme za návštevu, to stačilo".

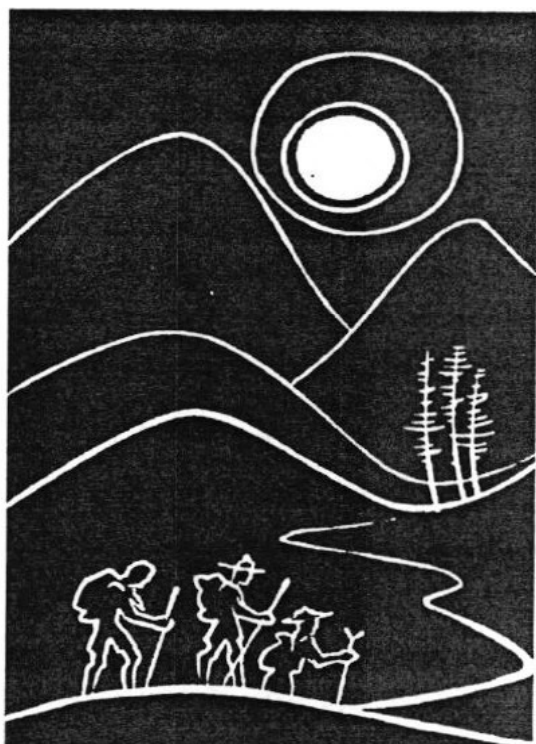
Teraz, keď som prebrala stráž, tak sa mi ponúkla, že zostane so mnou, aby sme mohli chodiť od okraja tábora do stredu k sebe a od seba, aby sme im skrátili čas na vyrábanie ďalších "pozdravov". Tak sa aj stalo. Dôkazy ich prítomnosti prestali. Predpokladali sme, že ich to už prestalo baviť a odtiahli. Po hodine sme zobudili vedľajší stan, aj ich upozornili, že tu bola návšteva a preto sme nepískali poplach, lebo je už všade pokoj. Potom sme vliezli do stanu v povznesenej nálade, že sme bratom takto prešli cez rozum a chceli sme vliezť do spacákov. Len teraz nás však čakalo najväčšie prekvapenie.

Obe sme si našli pri hlave pekný, veľký kvet, z tých, čo rástli na okolí. Naša povznesená nálada splasla a v duchu sme ďakovali bratom, ktorí sa takýmto galantným spôsobom s nami rozlúčili po nočnej návšteve v našom tábore.

Štefi

Aj 30 kilometrov by som išla peši

V lete roku 1947 som absolvovala lesnú školu na Hodruši. Po ukončení, na druhý deň včas ráno som "fárala" peši do Štiavnice na vlak smerom do Liptova.

V Liptovskej Tepličke sme začínali tábor pre asi 20 – 30 skautiek a včeličiek vo veku od 8 – 16 rokov. Sestra Zorka s nimi pricestovala z Bratislavy.

Po vystúpení z vlaku v Liptovskom Hrádku som sa

ponáhľala k úzkokol'ajnej železnici, ktorá ma mala dopraviť do Tepličky. Žiaľ, vláčik práve ráno odišiel a budúci mal ísť až o tri dni. Povedala som si: "Pôjdem peši". Na to zhrození miestni obyvatelia, ktorých som sa pýtala na cestu, zhíkli: "Slečinka, to je 30 km cez hory a sú tam benderovci! Ale chodte na Štátne lesy, pán inžinier Klein vás odvezie drezinkou". Išla som a uprosila som ho. Ved' čo, študentka bez peňazí, veru neviem, čo by som bola urobila. Odviezol ma, za čo som mu dodnes vd'ačná.

Skautky so sestrou Zorou a tetou Martou, našou hlavnou kuchárkou, boli už udomácnené. Aby sme mohli "kultúrnejšie" obedovať, rozhodli sme sa so sestrou Zorou postaviť stôl a lavice. Dosky sme na to mali. Po "krvopotnej ťažkej práci" sa nám to nakoniec podarilo. No obedovali sme tam len raz. Poobede išla okolo horárova krava, šibla chvostom o stôl a bolo po ňom.

Maškrtnička sa priznala k činu až po štyridsiatic rokoch

Táborili sme v drevorubačskej chate s drevenými pričňami. Na ne sme si každé ráno naukladali čerstvú slamu. Samozrejme do rána sa pod nami rozliezla a zobudili sme sa na holých pričňach. Ale čo to bol za problém pre mladé stvorenia? Príroda bola krásna, slniečko i hviezdy svietili a voňavý les bol plný veľkých čučoriedok. Keď sme si z nich nazbierali, teta Marta nám urobila výborný puding.

Nakupovať sme chodili do dediny, ale mali sme i zásoby z Bratislavy, predovšetkým potraviny z akcie UNRA. Medzi nimi aj karamel s orieškami, ktorý sme niekedy dávali na olovrant. Zrazu nám ale začal rýchlo miznúť. Nevedeli sme však kto, kedy a ako naň chodí. Až teraz, po dlhých rokoch sa sestra Gitka priznala, že to sa oni tajným plazením dostali až k plechovke, kde jedna prstom karamel naberala a ostatné jej ho oblizovali.

Búrka vo Vysokých Tatrách

Z tábora sme sa raz vybrali na výlet do Vysokých Tatier, kde sme cestou zažili pravú tatranskú búrku. Našťastie sme našli opustenú chatu, v nej sme sa trochu osušili, lebo sme boli ako zmoknuté kurence. Večer sme s hrôzou zistili, že sa okolo chaty obšmieta nejaká podozrivá osoba. Rýchlo sme k dverám poukladali všetko, čo sme tam našli, aby sme sa čo najlepšie zabarikádovali. Noc sme šťastne prežili.

Toto bola jedna príhoda z nášho skautského života.

Čo ma drží v skautingu až dodnes? Priateľstvo, a nie hocijaké, pocit spolupatričnosti so skautkami celého sveta, radosť zo života doma i v krásnej prírode a samozrejme skautské zásady. Veď skauting ma – aj keď s veľkými prestávkami - obohacoval celý život od detstva a pomáha mi dodnes radostne prežívať nie práve ľahkú starobu.

Nóri

Dlhá cesta medzi oldskautky

Písal sa rok 1936 - mala som vtedy 14 rokov - keď sa do susedov dočasne nastahoval riaditeľ Pezinských tehelní z Čiech. Jeho dcérka s priateľkou sa v záhrade opaľovali, keď som počula ich tajuplné rozprávanie o akomsi skautingu.

Raz v nedeľu predobedom som videla pochodovať na Hlavnej ulici chlapcov

v pekných uniformách s veľkými klobúkmi. Spoznala som v nich našich kamarátov. Dozvedela som sa od nich, že si založili skautský oddiel. Predstavili ma dvom dievčatám so skautskými menami Dada a Kay. Veľmi som zatúžila byť tiež takou skautkou.

Kamarát zvaný Sova ma krok za krokom oboznamoval so základmi skautingu. Hádzal do našej záhrady obálky, prepichnuté vtáčim perím a v nich jeho rady: Pezinok, 9.10.1939. Milá Ernuška, mám na mysli pomôcť Ti v Tvojej družine. Chceme pre dievčatá urobiť spoločný kurz... Sestre Mary ešte tiež chýbajú vedomosti. Napíšem Ti program na Tvoju družinovú schôdzu. Dobrý vietor do Tvojich bielych plachát Ti žela Sova..... a nazýval ma sestričkou.

Po večeroch som so skautmi sedávala na strome v parku pri zámku a kula plány. Strašne som chcela našu družinu nazvať družinou Líšok a klubovňu Líščou norou, ale chlapci, že to nejde, musíme si zvoliť meno kvetu. Tak som si vymyslela Vlčie maky, aby tam aspoň takto figurovalo nejaké zviera z kanadskej divočiny. Na Vianoce som dostala knihu Hoši od bobří řeky. Viacej mi nebolo treba!

Nedeľu čo nedeľu sme blúdili každý sám po našich pezinských horách. V tom čase nebolo zriedkavosťou stretnúť stádo srnčej zveri. Milovala som naše vresoviská, jesennú prírodu a svit mesiaca. Pri zotmení sme sa všetci stretli "Na místečku" pri ohníku. Mali sme vždy plno rečí a smiechu, spievali pesničky a jedli ovocie z okolia. A podchvíľou niektorá vyskočila a povedala: "Já už musím íst domú ..." a vyrazila sama úzkym chodníčkom do hustého lesa, aby potom prešla vinohradmi, rozsiahlou pažitou a celým mestom domov. Prvá vždy vyskočila Milka, lebo ju čakali doma facky. Naša mama stála v okne a bedákala, čo povedia ľudia, že sa takto samé flákame po nociach. Ale uhasínajúci ohník a kamaráti boli silnejší a v nedeľu sa všetko opakovalo.

Mali sme klubovňu na prvom poschodí zámku. Bol vtedy úplne opustený, ale celý celučičký čistučký, bez smetia a rárohov. Viete si to predstaviť dnes? Ja nie. Mali sme dokonca povolenie od mestských úradov. Do klubovne viedli drevené schody, ktoré strašidelne vrzgali. Do malej piecky sme si nosili z domu polienka. Mali sme otvorené dvere a žiara piecky osvetľovala kráčajúce nohy skautov, ktorí sa ponáhľali do svojej klubovne.

Zatiaľ sa v mojej triede v Bratislave zoznámila skupina dievčat so skupinou chlapcov z Obchodnej akadémie. Medzi nimi bol Iťo a moje vedomosti o skautingu sa

takto ďalej prehľbovali pri prechádzkach v Z.V.V. parku (dnešnom prezidentskom parku), na výletoch na Pajštúne, na mojom prvom stanovaní v Limbachu a školských výletoch na Bradle a v YMCA tábore.

Keď som už bola zamestnaná v Bratislave, na lyžovačke v Tatrách som sa zoznámila so skautkou, ktorá poznala Elenu. Takto som sa dostala do oddielu, ktorého vedúcou bola Ečka. U nej som zložila nováčikovskú skúšku a nad vinohradmi v lese sľub. Absolvovala som skvelý radcovský kurz a zase cestou Eleny som absolvovala Lesnú školu v Ľubietovej roku 1946. S Ečkou a ešte niekoľkými skautkami som sa zúčastnila roku 1947 svetového stretnutia skautov na Jamboree v Moisson pri Paríži. Začalo to hrozným vykoľajením rýchlika pri Sekuliach a končilo krásnym výletom do Švajčiarska. Navštívili sme zámky na rieke Loire a na pozvanie francúzskych skautov sme pobudli niekoľko dní pri mori v Bretónsku. Po peknom výlete loďou na ostrove Belle Ile som sa so skautkami rozlúčila, aby som sama ako turistka navštívila pekné Švajčiarsko.

Prešli roky a v decembri 1968 som sa zúčastnila II. junáckeho snemu v Bratislave a zase prešli roky, až sme sa dňa 19. apríla 1990 ako oldskautky 1. oddielu uchýlili pod pevné, starostlivé krídla našej vodkyne Táni. Odvtedy sa mesiac čo mesiac, okrem prázdnin, ponáhľame do klubovne, aby sme si nielen zaspievali, zjedli, čo sme si upiekli a zaspomínali, ale boli aj naďalej činnými členkami skautingu. Čo sa činnosti týka, je obdivuhodne činná naša sestra Ria.

Kiež by sme sa takto i naďalej mohli v zdraví schádzať!

Erna

Perličky z táborových spomienok

Lekvárové pirohy natvrdo

Na tábore bol vyskúšaný aj jednoduchý recept na varenie pirohov.

Najlepšie sa "daria", keď ich robíme na začiatku, keď ešte táborová kuchyňa nie je zastrešená. Slnko hreje, vyvalkané cesto sa dobre suší, ostrôžkou sa dobre krája, aj lekvár sa dobre porcuje na každý štvorček. Nič to zato, že sa pirohy nedajú zlepiť. Dáme

ich do vriacej vody a varíme, kým nie je voda úplne sfarbená načerveno. Cedidlom vyberieme a dáme do veľkej misy. Sú pekné červené zvnútra i zvonku, veď sú "lekvárové". Aby boli lákavejšie, posypeme ich bielym tvarohom.

Takto pripravené pirohy sme servírovali na tábore. Čeluste sme si na nich dobre vytrénovali, boli dosť tvrdé. Nespomínam si ale, že by si niekto na nich vylomil zub.

Tento recept bol veľmi inšpiratívny. Tvorivé sestričky zložili na moju adresu ako "hlavnej kuchárky" paródiu na moje kuchárske umenie a pri večernom táboráku aj veselý výstup "bojovních amazoniek", ktoré sa navzájom vystrieliťali mojimi tvrdými, červenými pirohmi.

Hríbománia

Okrem skautskej disciplíny sa nám na tábore ušla aj iná užitočná činnosť.

Počasiu nám prišlo, dažď vystriedalo teplé slniečko, využili sme pravdivé príslovie "rastú ako huby po daždi" - teda hurá na hríby! Nazbierali sme fúru, nakrájali, usušili, ale bolo treba prispieť aj do spoločnej špajze. Nebol to problém a ešte sme ušetrili aj do táborového rozpočtu. A kým hríby rástli, jedli sme ich na raňajky, na obed, na večeru, upravené v rôznych obmenách. Mali sme ich až po uši, veď to nebolo len jeden deň. Suché sme vzali domov, aby sme na tábor nezabudli a mohli pokračovať v hríbovej "pochúťke" celú zimu. Spomínam, lebo takáto hríbová aktivita sa už na žiadnom ďalšom tábore nevyskytla.

Letná šmyklavka

Mali sme spoločný tábor s bratmi skautmi v Orlove, v roku 1934.

Tábor bol postavený na miernom svahu. Malo to výhodu, že za daždivého počasia (a v tom roku bol augustový mesiac výdatný na zrážky) voda krásne stekala dolu kopcom. Nevýhoda, keď mokrá travička bola ako zelený hodvábnny koberec, stačilo sa naň postaviť a už sme sedeli na zadku. Bolo to veselé, pri rannom vztýčení vlajky vidieť celý rad stáť na nástupe s mokkými zadkami.

Keď sa skauti hrajú na zlodějov

Po daždivom dni, keď slniečko vysušilo okolie, vodca Akela naplánoval program pre dve skautky a jedného skauta, ktorí si mali doplniť stupeň skautskej zdatnosti v orientácii nočným po-

chodom v neznámom teréne.

Udal smer - hrad Plaveč, pár kilometrov od Orlova, kde táborili maďarskí skauti z Prešova. Okolo polnoci táto stopárska skupina došla do cieľa. Napadla im myšlienka, keďže je ticho, všetko spí, čo tak vyskúšať skautskú ostrážitosť nočnej stráže? Akela so skautom ostali v pozadí ako ochrancovia a dve odvážne skautky, hoci boli unavené po prekonaných kilometroch, potichu sa priplazili k táborovej kuchyni a šikovne si "vypožičali" veľký 20 litrový hrniec.

S korisťou sa vrátili nad ránom do svojho tábora, obohatené aj získanými znalosťami v orientácii. Pri rannom nástupe sme boli oboznámení s priebehom tohoto dobrodružstva.

Brat Akela ohlásil program dňa - celodenný výlet na hrad Plaveč. Okrem dennej služby, celé osadenstvo tábora aj s ukoristenými hrncom. Dorazili

denstvo tábora aj s ukoristenými hrncom. Dorazili sme do maďarského tábora práve na obed. Úžasné bolo ich prekvapenie, keď zbadali ten veľký hrniec. Bledli od údivu aj od hanby. Nočná služba bola hneď prizvaná na raport. Požadovali sme výkupné. Oni nám ponúkli náhradný obed pre všetkých – makové rezance. Prijali sme, veď po dlhom pochode nám to dobre padlo. Do tábora sme sa vrátili až k večeru.

Nasledovalo hodnotenie dňa, snímanie vlajky, večierka. Unavení i spokojní, v dôvere, že stráž zaručí našu bezpečnosť, sme sa uložili k spánku. Nastalo ticho, až keď nás okolo 23. hod. zobudilo pískanie na poplach. Pohotovo sme vyskákali zo stanov, len tak polooblečení. Na pokyn sme sa v skupinkách rozišli do okolia tábora. Boli to naši chlapci skauti, ktorí nadabali na nevítanú návštevu. Skauti z maďarského tábora nám chceli odplatiť hanbu, ktorú utržili predošlej noci a využili situáciu, keď sme boli unavení po celodennom pochode. Nepodaril sa im však ten "husársky" kúsok. Zato sme sa s nimi zbratali, veselo sme strávili posedenie pri táboráku až do svitania.

V nasledujúcich dňoch nás ešte raz navštívili legálne, priniesli nám malé suveníry. Dodnes mám od nich odloženú píšťalku, ktorá mi pripomína toto dávne táborové dobrodružstvo.

Ria

Poplach

V tábore som mala rada nočnú stráž. Ktorákoľvek hodina mala pre mňa svoju romantiku, krásu, či vzrušenie. Hviezdna obloha, šumenie stromov, zurčiaci potok vyžaruje fluidum energie,

ktorú v dennom rušnom táborovom živote nemožno tak intenzívne vnímať.

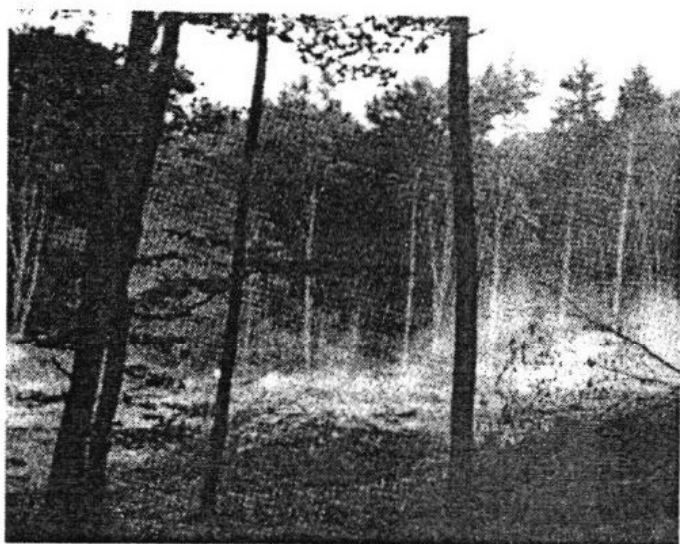
V jednu takú krásnu mesačnú noc som kráčala v okruhu tábora, keď razom to ticho narušil cudzí zvuk. Zbystrila som sluch. Praskanie konárov, pritom akoby aj namáhavý dych. Pohotovo som zapískala na poplach. Neprešli ani dve minúty a z každého stanu vyskákali ospalé, strapaté napoly oblečené postavičky a zvedavo čakali na pokyn. Hlásim vodkyňi, odkiaľ prichádza podozrivý zvuk. Ona nás nasmerovala v tú stranu a my, potichu našľapujúc, sme obkolesili miesto činu. Našľapovali sme naozaj potichu a došli až za tábor, k odpadovej jame. Sláva, "zlodeja" sme pristihli pri čine, ako si pochutnával na odpadových dobrôtkach. Bolo to sklamanie ale i radosť, že nás navštívil len zatúlaný pes z dediny a nie zlodej, s ktorým by sme boli mali problémy.

Spokojne i s posmechom, všetci sa vrátili do stanov dokončiť prerušený spánok. Ja som mala výmenu stráže.

Táto noc nám poskytla námet do programu pri táborovom ohni.

Ria

Ako sa dá ľahko zablúdiť

Vracali sme sa z výletu po lesnom chodníku, ktorý bol lemovaný malinovými kríkmi. Nemohli sme odolať takejto lahôdke a postávali sme oberajúc lákavé lesné plody. Žiadostivo sme sa načahovali vždy

hlbšie a hlbšie medzi kríky, ani sme nevenovali pozornosť pokynom vodkyne, ktorá nás upozorňovala, aby sme sa nezastavovali, lebo sa treba vrátiť do tábora za svetla. Naďa, ktorá z nás troch bola najstaršia, nás ubezpečovala, že vie, kde sa nachádzame a že ostatných dohoníme. Nestalo sa tak. Zbieraním sme sa odklonili od cesty a akokoľvek sme sa ponáhľali, už sme ich nedobehli. Zistili sme, že blúdime. Pojal nás strach, lebo medzitým sa už zotmelo. Chytili sme sa za ruky, aby pochod potme bol istejší. Ja a Liba v plnej dôvere, že Naďa nás vyvedie z toho bludiska, kráčali sme oddane s malou dušičkou, potkynajúc sa o každý kameň či hrbolček, ale cesta sa nám zdala byť nekonečná. Stúpame namáhavo do kopca, zdalo sa, že sme už na vrchole, lebo tu už aj les bol redší. Konečne mesačný svit naskytol spásonosný obraz. V údolí sa rysuje náš drahý tábor, naša istota. Sláva, tu sme sa už vedeli zorientovať. Do tábora sme vpochodovali radostne, opadla z nás všetka únava a strachom stiesnená dušička sa uvoľnila. Pokorne sme prijali výčitku našej vodkyne, ktorej sme spôsobili starosti.

Dávala som si otázku – boli tie maliny hodné toho strachu? Dnes poviem áno, lebo každou skúsenosťou získavame aj nejaké klady i poučenia.

Velký problém v chýlostivej situácii

Táborová latrína, dôležitý priestor v našom tábore, bola situovaná pri strome obrastená kríkmi, ktoré tvorili španielsku stenu. S pocitom istoty sedím na latríne a s hrôzou vidím obďaleč horára, ktorý vyberá ďalekohľad a krúži hlavou dookola. Strpnutá od hlavy až po päty krčovite sa držím stromu. Čo keď ma teraz uvidí? Keď pustím strom,

spadnem rovno do latríny. Nevieť, akou sebazáchovou som opustila toto intímne miesto. Dodnes neviem, ako som sa dostala do tábora, vyplašená hrôzou z hanby, čo keď ma videl? Sestry videli môj vystrašený výzor, na otázky som nebola schopná odpovedať, len som blábotala: "Videla som... videla som". "No, čo si videla?" Hada, divú sviňu, neviem čo ešte spomínali, aké zviera, či strašidlo. Konečne som vykoptala: "Horára!" No, dali sa do smiechu a ubezpečili ma, že latrina je obrastená kríkmi a on ma nemohol vidieť, iba ja jeho. Uspokojili ma, ale ťažko som zaspávala - čo keď ma predsa len videl?

Helenka

Velké trápenie malej skautky

Spomienky na moje skautské začiatky sú veľmi hmlisté. Ani nie tak pre tie desaťročia, čo uplynuli, ale preto, že ich prekryla jediná príhoda, príčina hlbokého zahanbenia. Viem si jasne vybaviť klubovňu v Živnodome i ten daždivý deň, keď som celou cestou bežala o dušu, aby som neprišla neskoro na skautskú schôdzu. Už som sa blížila k cieľu, keď som zmeravela úľakom. V úvode každého stretnutia sme totiž oznamovali, aký dobrý skutok sme v ten deň vykonali a ja som nemala čo nahlásiť! Už – už som sa chcela vrátiť domov, že sa na budúce dajako vyhovorím a vyhnem sa hanbe. A vtedy sa stal zázrak! Na kraji chodníka v rozpakoch postával človek s bielou palicou. V momente som bola pri ňom. "Môžem vám pomôcť?". Chytila som ho za ruku a previedla na druhú stranu ulice.

O chvíľu som už spokojne počúvala. Soňa si zabudla desiatu a ja som sa s ňou rozdelila... Vyniesla som smetie...Zaviazala som bratovi šnúrky na topánke...Keď prišiel na mňa rad, všetci zatlieskali a môj dobrý skutok svorne ohodnotili ako najlepší. Prekvapene pozorovali, ako som sa srdcervúco rozplakala, že je to nespravodlivé, že mi vôbec nešlo o toho slepca, vlastne som podvádzala, len som ho využila a ešte som pôvodne aj chcela klamať. Vodkyňa ma síce upokojovala, že dôležitý je výsledok – spokojnosť a radosť slepca, využila tento príklad, aby nám ukázala aké je jednoduché konať dobré skutky, koľko radosti možno rozdávať aj bez akejkoľvek námahy a obete, ale mňa nepresvedčila. Tá nezaslúžená pochvala ma dlho gniavila viac ako najprísnejší trest.

Elena

Raz skautkou – skautkou do smrti

Keď sa obno-voval skauting, chýbala som. Bola som veľmi ťažko chorá, skoro nepohyblivá a psychicky na dne. Preto ma dcéra presťahovala do Bratislavy, aby mi bola poruke. Bolo to so mnou nahnuté, žiť sa nechcelo, ani umrieť. Ale mráz žihľavu nespáli, a tak som sa pozviechala a začala rozmýšľať o kontakte. Bola som síce v styku s niekoľkými sestrami z mladosti, ale bohužiaľ nás ubúda. Tak som sa jedného dňa vydala na ústredie skautov do YMKY.

Mladá sestra ma privítala s tým, že mám šťastie. Zavolala mi Táňu, mali radu OS a práve končili. Táňa ma milo privítala, zaspomínali sme si, vyspovedali sa, predložila som činovnícku legitimáciu, vyplnila prihlášku a čakala na prvé stretnutie s oddielom.

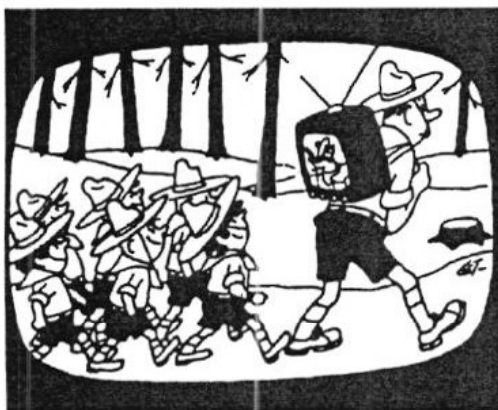
S tlčúcim srdcom a veľkou trémou som vstupovala na Leškovej ulici do klubovne. Ved' okrem Táne nikoho nepoznám. Ako ma príjmu? V duchu mi preletel hlavou celý môj skautský život. Som česká skautka, sľub som skladala v našom malebnom skautskom domčeku, absolvovala som Lesné školy a od roku 1946 som bola vodkyňou oddielu v Trutnove – až do nášho zániku. V roku 1968 sme obnovili skauting na Morave a teraz ma osud zavial do Bratislavy. Idem síce ku svojim, ale nepoznám ich. Tak som chvíľku prešľapovala a dodávala si odvahu. Keď som konečne vstúpila, vítali ma usmievavé tváre a bola som doma, v našej krásnej skautskej rodine, kde panuje láska, porozumenie, priateľstvo, kde nás nerozdeľuje národnosť, náboženstvo, politika, postavenie – jednoducho bola som medzi svojimi.

Preto by som chcela povedať: milé sestričky, vďaka vám, ved' s vašou pomocou, elánom a dobrotou srdca som znovu nadobudla istotu, že ešte nepatrím do starého železa a začala som zase naplno žiť.

Prajem vám i sebe, aby sme sa takto mohli schádzať ešte veľmi dlho, aby nám srdiečko slúžilo aspoň tak ako doposiaľ, ba i lepšie, aby sme ešte dlho, dlho mohli rozdávať lásku, priateľstvo a dobrotu srdca.

Mirka

Moje skautské začiatky a pokračovanie

Začiatok II. svetovej vojny som prežívala len dvadsať kilometrov od Prahy. Tento kraj bol známy ako výletné miesto "pražákov". Boli tu letné byty v každom dome. V lesoch ukryté chatky chatárov. Tak splývali s prírodou, že hubári ich objavili až vtedy, keď boli pri nich. Každú

sobotu poobede prúdili výletníci z Prahy na vidiek. Krásne sa delili podľa svojich finančných možností. Majitelia honosných vĺ jazdili v nablýskaných autách. Užívatelia letného bytu v manzardke, v malej červenej Aerovke, prípadne na bicykli, ale aj pešobusom z autobusovej zastávky. V sobotu chodievali aj vo veľkých voľných partách s ruksakom na chrbte, dekou skrútenou do valčeka a prevesenou na motúziku cez plece. Bolo okolo nich veselo. Po ceste si brnkali na gitarách, hrali na ústnych harmonikách, pokrikovali na seba. Dievčat medzi sebou mali len kde-tu.

V nedeľu doobeda, v čase, kedy sme išli na sv. omšu, prechádzali okolo nášho domu skauti, ktorí na rozdiel od trampov mali pekné rovnošaty. Nebolo okolo nich tak hlučno. Mali so sebou gitaru, ale do pochodu si nehrali, len spievali a kultivovane rozprávali o podstate toho a onoho.

Ako sme my deti boli informované, ich pekná, čistá, upravená rovnošata mala svoj účel. Každá súčasť rovnošaty sa dala v čase potreby účelne využiť. V klobúku sa v krajnej núdzi dala doniesť voda zo vzdialeného prameňa a nedajbože – aj vyliat' na zraneného kamaráta. Trojcípa šatka mala poslúžiť na upevnenie zlomenej ruky – nohy. Snúrka na píšťalke poslúžila ako motúzik, píšťalka na privolanie pomoci pri zblúdení v lese. Dievčenská sukňa, ktorá sa zapínala po celej dĺžke, poslúžila

ako deka alebo stanový diel. Palica v rukách, opäť ako pomôcka pre zraneného kamaráta, na zavesenie kotlíka nad ohňom.... Aj to sme vedeli, že medzi seba neprijmú hneď každého, iba po previerke slušnosti. Veľmi sa mi páčili títo kultivovaní chlapci a dievčatá. Ale kým som mohla patriť medzi nich, zakázali v čase vojny existenciu skautov, aj sokolov... Ostali nám na nich len spomienky.

Preto hneď po vojne, na jeseň r. 1945, kedy opäť začali existovať oddiely skautov, prihlásila som sa a po krátkom jednomesačnom preverovaní – overovaní (ako sa učíš, aké máš vysvedčenie, chodíš na gymnázium alebo do meštianky?...), som bola prijatá. Bola som nesmierne šťastná a s elánom som sa pripravovala na nováčikovskú skúšku a splnila ju. Naraz som bola aj vedúcou družiny. Náš oddiel sa volal Vydra. Moje skautské meno – Čajka. Okrem skautov boli aj oddiely detí z robotníckeho prostredia FRTJ. Konkurovali sme si.

Dlho sme neskautovali. Po voľbách r. 1947 sa začalo hovoriť o hrozbe rozpustenia skautingu. Došlo k tomu definitívne po r. 1948 a stali sa z nás "mládežníci". Do Zväzu mládeže sme prešli s celým oddielom. Pokračovali sme vo viazaní uzlov, výletoch, stanovaní s heslom: "prelez, preskoč, nepodlez". Čas bežal. Prišiel r. 1968 a ja som žila ďaleko od Prahy – až v Bratislave, mala som už svoje deti vo veku môjho vstupu do skautingu. Aby užili trocha tejto atmosféry, prihlásila som ich za členov a sama som skúsila robiť vedúcu oddielu. Ale opäť sme dlho neskautovali. A boli z toho aj previerky na pracovisku...

Roku 1989 prišla "nežná revolúcia" a o krátky čas som dostala pozvánku na schôdzu pri opätovnom znovuzakladaní skautingu. Prišla som ako oldskautka. Našla som fajn kolektív skautiek babičiek, prababičiek, ale vždy skautiek. V každej ostala skautská iskra v spomienkach a v činoch. Aj keď heslo "prelez, preskoč, nepodlez" nemôžeme fyzicky splňať pre svoj vek, splňame ho istotne duchovne. A to sa mi ľúbi.

Gabi

Skauting ma sprevádza po celý život

Skautovať som začala v r. 1946 a už v lete roku 1947 som absolvovala LŠ v Hodruši. Je zrejmé, že skôr ako ma na LŠ prijali, musela som si osvojiť všetky predpísané skautské disciplíny. S mojim vstupom do skautingu súvisí aj moja činnosť na Ústredí skautingu, kde som pracovala ako administratívna pracovníčka.

Keď sa začiatkom roka 1947 otvorila predajňa skautských potrieb v Royko pasáži, odišla som z ústredia a do novej predajne som nastúpila už ako skúsená tábornička. Často som nerozhodných a neskúsených skautíkov usmernila pri výbere vhodnej výstroje. V predajni sa denne zastavilo veľa malých i veľkých skautov a skautiek nielen z Bratislavy ale i celého Slovenska. Mnohých z nich som informovala o skautských aktivitách v Bratislave. I keď táto rôznorodá práca nebola ľahká,

robila som ju s radosťou. I lásku môjho života som stretla na skautskom chodníčku.

V roku 1968, keď sa obnovil skauting, pomáhala som na letných táboroch a rôznych skautských podujatiach svojmu manželovi – bratovi Lombimu, ktorý viedol 1. oddiel skautov v Bratislave. Bohužiaľ, po dvoch rokoch sa naše skautovanie na dlhší čas znova prerušilo.

Už v januári 1990 v obnovenom skautskom hnutí som začala pracovať znova na ústredí, ktorého sídlom bola YMCA na Karpatskej ulici. Popri svojej administratívnej práci som sa všemožne snažila skontaktovať s bývalými členmi a členkami nášho hnutia, a to nielen v Bratislave. Na základe oznamu ústredia v novinách i v rozhlase sa uskutočnilo po mnohých rokoch prvé stretnutie skautiek a skautov na Búdkovej ceste.

Stretli sme sa mnohí a s chuťou, plní nadšenia sme sa zapojili do práce nielen v Bratislave, ale na celom Slovensku. S príchodom jari vznikol aj náš oddiel oldskautiek, kde sa stretávame už desať rokov. Prialo by som si, aby nám naše zdravie ešte dlho slúžilo, lebo každé naše stretnutie je pre nás výletom do mladosti a niekedy i vzpruhou v ťažkej chvíli života.

Olga

Ako ma nechceli

Do skautingu som vstúpila ešte ako školačka. Stihla som niekoľko schôdzok, výletov do blízkeho okolia, sľub – a

koniec. Politické zmeny ukončili činnosť nášho skautovania.

Po mnohých rokoch a opäť po politických zmenách nastalo obnovenie skautingu. Ja som sa do skautskej rodiny vrátila vďaka mojim rodinným príslušníkom, ktorí ma upozornili, že na Železnej studničke, na lúke pod Červeným mostom sa konajú rôzne skautské aktivity pri príležitosti sviatku Sv. Juraja – patróna skautov.

Bol to veľmi dobrý pocit, opäť vidieť mládež v skautskej rovnošate. Ja som však hľadala niekoho, koho by som poznala z mojich mladých čias. Zrazu ma prilákala ku skupine pri ohníku, na gitare hrajúcich a spievajúcich starších sestier a bratov sestra Ol'ga Lombardini, ktorú som poznala z predajne skautských potrieb. Po krátkom okúňaní som nabrala odvahu, prihovorila som sa a vyšlo to. Sestra Ol'ga ma zaviedla k vodkyňi Táni, ktorá mnou nebola veľmi nadšená, prijala ma s nedôverou a nie veľmi priateľsky. Vtedy som totiž nevedela, že Táňa mala zlé skúsenosti s niekoľkými "priateľmi skautingu", ktorých

počiatkové nadšenie rýchlo vypršalo a predpokladala, že aj ja som ďalšia z nich. Ja som sa však nenechala odradiť a išla som na svoju prvú schôdzu do klubovne, ktorá bola v tom čase na Leškovej ulici. Privítanie a prijatie sestier bolo srdečné i keď naša vodkyňa neverila, že mi môj elán vydrží. Napriek jej počiatkovej nedôvere a skeptickému prístupu som dobre zapadla do už dva roky fungujúceho kolektívu. Stala som sa hospodárkou a oddielovou gazdinou a všetky sestry ma s láskou rešpektujú. So sestrou Táňou si veľmi dobre rozumieme. Na každé naše stretnutie sa veľmi teším a som rada, že som sa nenechala znechutiť a odradiť. Chvilky strávené v klubovni sú pre mňa relaxom, sú to chvíle s dobrými priateľmi a dobrý priateľ je vzácny dar.

L'uda

Skautské návraty do ranného veku

Moje prvé skautské zážitky boli emocionálne. V spomienkach sa k nim často vraciam. Ako 10-ročná včielka som zaži-

la prvé táboenie. Podsadové stany postavené do kruhu. Vo vnútri v stane dve postele so slamníkom, medzi nimi malý stolík – doska na dvoch kolíkoch z guľatiny, aj dlážka bola z dosák. Čarovný lampáš pripravený na večerné osvetlenie. Stany ako rozprávkové domčeky pre deti. Prvýkrát bez rodičov bývať v lese, to bolo určité citové pohnutie, ktoré sa mi vrylo do pamäti.

Spomínam si na svoju prvú nočnú stráž. Bála som sa. Každý zvuk, šelest stromov, pohybujúce sa tiene konárov ma strašili. Pre istotu som sa prechádzala len vo vnútrajšom priestore tábora, staršia sestra obchádzala aj vonkajšiu časť. Bola som veľmi rada, keď sa po hodine moja služba skončila.

Zažili sme aj hroznú búrku. Sestra vodkyňa nás upozornila, že sa nesmieme dotknúť celtoviny, lebo sa premočí a bude nám tiecť do stanu. Aj tak nám voda pretiekla pod podsady, ale dlážka zvrchu ostala suchá. Na druhý deň sme museli vykopať jarček okolo podsád. To sa mi darilo dobre.

Mali sme službu aj v kuchyni. Včielkam hovorili kuchtíci. Nosili sme drevo, čistili zemiaky, aj riady sme umývali.

V susedstve táboril chlapčenský oddiel skautov, ktorí nám pomáhali stavať tábor a boli ako naši ochrancovia.

Pretože som bola v katolíckom skautingu, mali sme aj pána farára, volal sa Mišovič. Každý deň slúžil sv. omšu. Aj to bol pre mňa objav – kostol v prírode. Zbierala som v lese žlté kvetinky, pán farár mi povedal, aby som žltú kyticu nikomu nedarovala, lebo to znamená žiarlivosť.

Veľkým zážitkom bol prvý táborový oheň. Zanechal vo mne magický pocit, ktorý opakovane už aj v dospelosti vyvolávalo v pamäti to tajomné čaro táborovej žiary. Z programu pri táboráku mi ostalo v pamäti tieňové divadlo, ktoré pomocou bielej plachty predviedli bratia zo susedného tábora.

Zo spomienok nemôžem vynechať ani svoj skautský sľub, ktorý som skladala na Urpíne v Banskej Bystrici. Od tých čias je mi posvätná sľubová pieseň "Na svoju česť Ti sľubujem...".

Gika

Spomienky na začiatky môjho skautovania

Písal sa rok 1939.

Mladosť, zdravie, láska k prírode – ale ubolená duša. Pred rokom mi zomrel otec. Mama ma predtým nechcela pustiť do skautingu, potom dovolila. Hádám, aby sme ten bôľ tak nepocítovali. Bola som jej za to veľmi vďačná.

Čítam zo skautského denníka:

„13.IX.1939 prvá zakladajúca schôdza.

1. družina „Vlčie maky“ – radkyňa Erna. Bolo nás celkom sedem dievčat, všetko priateľky a spolužiačky.

2. družina „Čakanky“ – radkyňa Oľga B.

Vodkyňa Mária Reicherová, hovorili sme jej Mery.

22.IX.1939 prvá družinová schôdza“.

Vlastnú klubovňu sme ešte nemali, ale chlapci skauti, ktorí začali skôr ako my, nám prepustili jednu malú miestnosť vedľa ich klubovne, požičali nám aj ping-

pongový stôl a dve lavice. Na začiatok nám to stačilo. Poumývali sme si okná (aby bolo vidieť krásnu zeleň). Klubovňa bola na prvom poschodí starého pezinského zámku, obklopeného veľkým krásnym parkom. Boli sme šťastné.

S chlapcami sme sa veľmi dobre znášali, veď to boli naši rovesníci, spolužiaci, či známi z každodenného cestovania vlakom do školy v Bratislave.

Na ďalších schôdzach sme sa už začali pripravovať na nováčikovskú skúšku. Naučili sme sa veľa piesní, či slovenských alebo českých. Skautskú literatúru sme mali iba českú.

V dôsledku politických udalostí organizovala sa mládež v „Hlinkovej mládeži“ a my sme skoro vedeli, že skauting sa bude musieť rozpustiť. Plánovali sme, že v lete 1940 pôjdeme táboriť. Bol to sen, ale v hodine dvanástej sme stihli všetko uskutočniť. Boli ťažké časy. Nemali sme žiadne peniaze a naši rodičia nám veru veľmi pomôcť nemohli. Tak sme volili tábor blízko Pezinka. Krásna čistinka, potok, blízko studnička s pitnou vodou.

Dievčatá ma požiadali, aby som viedla tábor. Podujala som sa urýchlene zorganizovať všetko potrebné. Povolenie z Ústredia skautiek v Bratislave, aj od Lesnej správy. Bolo toho veľa, no my sme to jednoducho veľmi chceli, vedeli sme, že keď teraz nie, tak už na tábor nepôjdeme. Ani jedna z nás nemala viac ako 17 – 18 rokov, ani jedna nebola v žiadnej lesnej škole, ba ani v tábore. Keď dnes na to myslím, priznávam, že to bola veľká opovážlivosť. Zabezpečili sme všetko, lebo sme chceli tábor. Naložili sme všetko na vypožičaný rebriňák a o pár kilometrov sme boli na mieste. Naši skauti, ktorí mali skúsenosti so stavaním tábora, nás už čakali. Mali

sme dva vlastné stany a ďalšie sme si požičali od bratislavských skautov. Postavili sme päť stanov s drevenými podsadami. S drevom, či na stavbu stanov alebo na táboráky, či na varenie, nám lesáci veľmi pomohli. Vodu na varenie sme mali z neďalekej studničky a na umývanie a kúpanie krásny čistý potok. S pomocou chlapcov sme si postavili stožiar na vlajku, táborový kruh zo skál a samozrejme, poľnú kuchyňu so železnou platňou a dymovou rúrou.

Chlapci milí, naši kamaráti z Pezinka či Bratislavy, ďakujeme Vám, nebyť Vás, nikdy by sme to nedokázali. Spievali sme si „Neznáme námahu a neznáme únavu, sme vždy veselí a vždy spokojní. Na tvári s úsmevom a na ústach so spevom...“ atď. Chodili sme na vychádzky, kde sme v teréne precvičovali značky, uzly a zákony.

No, ale priznám, porušili sme jednu z podmienok, ktorú nám dala náčelníčka pri povolení tábora: „Zakazujem s chlapcami sa schádzať počas táborenia, v tábore alebo mimo“. Nuž ale, ako som už povedala, bez chlapcov by sme tábor nezvládli. Veď nás bolo tak málo, mladé neskúsené dievčatá a bolo treba držať stráž aj v noci. Veru, dobre nám padlo, keď nám chlapci pomáhali.

Bolo nám veselo, všetko sme zvládli a dôveru náčelníčky a našich mám sme nesklamali.

Prišlo aj na to, že som po chlapcoch poslala mame lístok: „Mami moja drahá, máme sa tu výborne, veľmi nám tu chutí, pekne prosím, pošli nám to a to... a od pani G. tú masť, čo nám slúbila“.

V ďalšom roku som už do tábora nešla, bola vojna. Ja som skončila štúdium na obchodnej škole, už 13. mája 1941 som mala akceptačný list v ruke, a 1. júla

1941 som nastúpila do úradu – zarobiť si na vlastný chlieb.

Skauting mi dal do života veľa. Stalo sa mi prirodzenosťou žiť podľa skautských zákonov a hesiel.

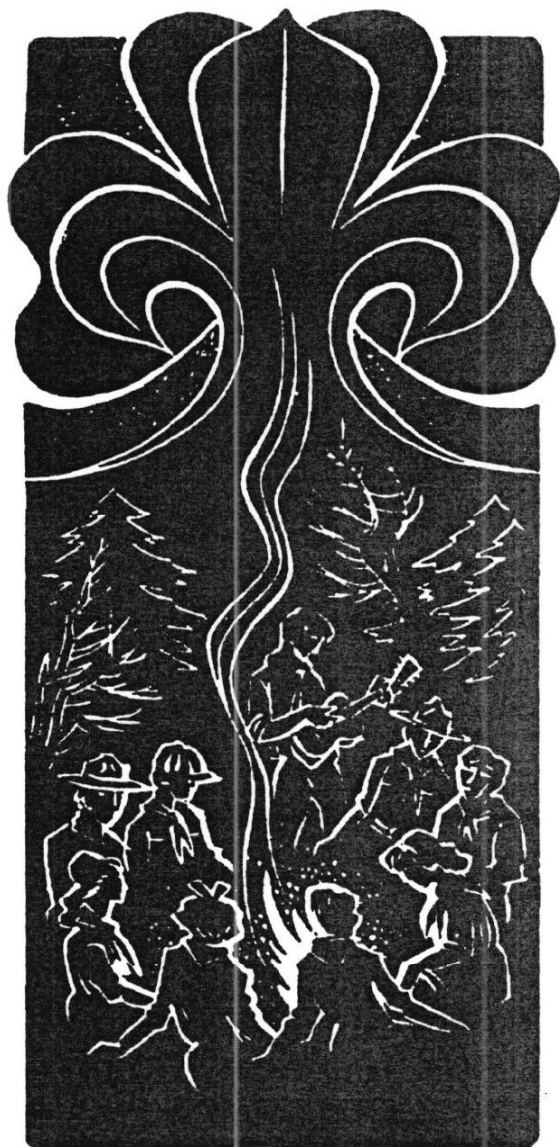
V básni Andreja Sládkoviča „Marína“ sa hovorí:

„A čo je mladosť? – Dvadsaťpäť rokov?
Ružových tvári hlad' jará?
Či údov sila? Či strmosť krokov?
Toto sa všetko zostará!
Mladosť, je túžba živá po kráse,
je hlas nebeský v zemskom ohlase,
je nepokoj duší svätý,
je tá mohutnosť, čo slávu hľadá,
je kvetín lásky rajská záhrada,
je anjel v prachu zaviaty!“

Vali

Záverom

Písal sa práve rok 1990, keď sa zišlo z rôznych kútov Slovenska, ba dokonca i spoza Moravy, 25 oldskautiek a vytvorilo malé spoločenstvo – 1. oddiel OS v Bratislave. Na našich pravidelných mesačných schôdzach, ktoré majú pevne stanovený program, sme sa ponajprv spoznávali a v spomienkach sme často zabúdili do obdobia našej skautskej mladosti. Sestry, obdarené vtipom a zmyslom pre humor nám rozdávali radosť a smiech, takže sme sa na naše stretnutia tešili a zúčastňovali sme sa ich

v hojnom počte. Na schôdzach nechýbalo slovo na zamyslenie a pekná skautská alebo ľudová pieseň.

V tom čase naše o niečo mladšie srdiečka nám boli pravidelnejšie a keďže i naše nohy ľahšie kráčali, tak sme sa spoločne zúčastňovali na mnohých skautských podujatiach napr. "Deň sesterstva", "Sv. Juraj", "Bratislavské skautské dni", "Betlehemske svetlo", kde sme pomáhali pri organizácii podujatia a zároveň sme sa navzájom zblížovali. Každý rok v lete sme sa vybrali na

celý deň do prírody a počas leta sme si ešte išli posediť k ohníku, kde sme si zaspomínali, zaspievali a potešili sme sa, že po mnohých rokoch znova horia skautské vatry. Našich posedení pri ohníku sa zúčastňovali aj bratia oldskauti.

Čas nám rýchle plynie, roky pribúdajú a bohužiaľ, z našich radov už navždy odišli sestry Anka, Heda, Lýdia, Zlatka a tam na druhej strane si prisadli k večne horiacemu táboráku. I keď nás naše milé sestry opustili, v spomienkach sú stále medzi nami, pretože spomienka na ne zostala v našich srdciach.

S pribúdajúcimi rokmi nám ubúda síl a naša pomoc pri skautských podujatiach už nie je taká aktívna, ale zato pravidelne pomáhame pri expedičných prácach pre Ligu proti rakovine.

Náš oldskautský oddiel sa v plnej aktivite dožíva už desiateho výročia existencie napriek rôznym prekážkam, ktoré sme si museli vyriešiť, ako napr. strata klubovne. Strechu nad hlavou nám poskytli bratia z okresu Bratislava II, naše stretnutia nás vzájomne obohacujú, prinášajú nám radosť a skrášľujú nám dni našej jesene.

Táňa M.

Výlet do mladosti

Pamäti zo skautského života zozbierala Ria Mikulová.

Z vd'ačnosti Slovenskému skautingu, keď aj po mnohých rokoch môžeme pookriať pri spomienkach, kedy svet bol pre nás najkrajší...

V Bratislave roku 2000

Pokojné sviatky,
zdvanie, šťastie
v roku 2001
Ľela ju' old - skaušky

Mat' slava dec. 2000